

novi štos:

»sarajevska pop-škola« ponovno slavi

„humpa-cumpa“

caruje, ok?

Ako moćni riff ima ulogu srčana mišića u organizmu svake punokrvne rokerske skladbe (o čemu nas je nedavno, na ovim istim stranicama, informirao mladi J. Šiftar), jugoslavenski se pop-šlager već nekoliko godina sigurno utemeljuje na tipično balkanskom izdanku riffa. kojeg ćemo ovom prilikom

d. vrdoljak prati evoluciju »humpa-cumpa« stila u našoj pop-glazbi i žuri da izrazi dobrodošlicu sarajevskoj »humpa-cumpa« senzaciji, grupi cod, pred njenu zagrebačku premijeru.

električnog bubnja koji je nepog ne traži stan, hranu ni socijal pod »groupie« uvijek mu možete valiti kakvu ofucanu pisaću mašić

»Dođite na čaj« nudi nam četiri i te »humpe-cumpe«, od ukupno pjesama. To su naslovna, kao i

Ako moćni riff ima ulogu srčana mišića u organizmu svake punokrvne rokera skladbe (o čemu nas je nedavno, na ovim istim stranicama, informirao mladi J. Šiftar), jugoslavenski se pop-šlager već nekoliko godina sigurno utemeljuje na tipično balkanskom izdanku riffa, kojeg ćemo ovom prilikom nazvati »humpa-cumpa« (ili »oompah-tzompah« za inozemno tržište, zlu ne trebalo). Elem, tamo gdje najpoznatiji svjetski umjetnici riffa (od izumitelja, Chucka Berryja, do »Stonesa«, pa naniže) postižu vrhunac napetosti svake svoje izvedbe uz pomoć te male, jednostavne i proste fraze, domaći se »pop/rokeri« vješto koriste »humpa-cumpa« izmišljotinom, kao efikasnim sredstvima za uveseljavanje slušatelja i osvajanje prvog mjesta top-liste.

mala »humpa-cumpa« povijest

Što je »humpa-cumpa«? Pokušajte to sami ustanoviti, uz pomoć vrlo lake vježbe. Ponavljajte nekoliko puta uzastopno: HUM-pa, CUM-pa, HUM-pa, CUM-pa, HUM-pa, CUM-pa... s naglaskom na prvi slog, kao što se vidi iz priloženoga. Popratite li svako »pa« udarcem po koljenu, ubrzo ćete, bez velike muke, savladati sve tajne pravilnog »humpa-cumpa« ritma. Sada ćemo se, uz ovako nastalu ritmičku potku, pokušati prisjetiti adekvatne melodije s tekstom. U devet od ukupno deset pokušaja, najbrža će asocijacija biti: »O-ve no-ći jed-na že-na mir-no no-ća... II. prijam sta. djeca: »Ove noci jedna žena« skolski je primjer »humpacumpa« skladbe, dapače rodonačelnik toga žanra.

S obzirom na spontanost kojom naš narod prihvaća »humpa-cumpa« motive, očito je da njihove korijene valja potražiti u folkloru. Kolo, drmeš, poskočica, palčeve u pazuh i »hop-cup-poskočicu« — to je ime igre! Narodski impulsi, pretočeni u instrumentarij i zvuk zabavne glazbe, suvereno vladaju našom estradom već gotovo deset godina.

No, »humpa-cumpa« u današnjem smislu zasluga je Kornelija »To old to rock an roll, to young to die« Kovača.

Čitav se njegov vrtoglavi hitmejkerski uspon zasniva na »humpa-cumpa« varijacijama: od već spomenute, »Ove noći...« do »Ti si bila, uvijek bila«. »Humpa-cumpa« ne samo da jamči za autentičnost Kovačeva pera, nego je postala i zaštitnim znakom Kovačevih pulena, ponajprije Zlatka Pejakovića i Zdravka Čolića. A od njih se, velikom brzinom, proširila na ostale domaće šlagerske prvake, da bi napokon postala dominantnim trendom. Primjer? Na »Studijevoj« listi top 20, od dvanaest domaćih pjesama, poznato mi ih je šest. Od tih šest, tri su »humpa-cumpa«: »Uspomene, uspomene« (Z. Pejaković), »Ja ga hoću a on mene neće« (Lj. Dimitrovska-Kalogjera) i »Novi štos« (»Cod«). Od meni nepoznate šestorke, jamčim da su barem još tri »humpa-cumpa« (»Neka neka nek' se zna«, »Sad me opet voliš ti«, itd).

»humpa-cumpa« model '77

Primijetili ste, spomenuo sam »Novi štos«. I tu, zapravo, započinje naša priča. O »Codu«, rođe, da ti pojem, o čaju, eiscaffeu, o punici i njenoj prijateljici, o »humpa-cumpa« model' 77!

Sredinom 1975. godine sarajevska je grupa »Cod« zabilježila nacionalni hit skladbom Enesa Bajramovića »Dodaj mi na čaj«. Budući da slijedeći napor »Coda«, »Rok za moju bivšu punicu«, nije uspio ponoviti uspjeh prethodnice, pomislili smo da se radi o još jednom od sarajevskih »one hit wanda«. Nekima je »Dodi mi na čaj« ostao u sjećanju po nagradi »Probavne smetnje godine« koju je dodijelio ozloglašeni žiri »Omladinskog tjednika«.

d. vrdoljak prati evoluciju »humpa-cumpa« stila u našoj pop-glazbi i žuri da izrazi dobrodošlicu sarajevskoj »humpa-cumpa« senzaciji, grupi cod, pred njenu zagrebačku premijeru.

I sve bi bilo u redu da se početkom ožujka 1977. godine, polako ali sigurno, nije stao širiti glas o »Codu« kao novoj budućnosti jugoslavenske pop-glazbe. Poput onog tajanstvenog zavijanja »Albertoooo, Albertoooo« u televizijskom EPP-u, tako se i »Cod« sve češće magično zaustavljao u ustima sve većeg broja ljudi. Neupućeni bi pomislili da je riječ o nekoj novoj šifri. Usporedo s glasinama pojavio se i hit, »Novi štos«, a ovih dana evo nam (kolike li sreće!) i prvog albuma, »Dodite na čaj«.

U Zagrebu se »Cod«, posredstvom »Jugotona«, predstavio zainteresiranim novinarima na koktelu u »Međukontinentalu«. U petak, 29. travnja, »Cod« nastupa na prvom zagrebačkom koncertu u dvorani »Lisinski«. Poželimo mu dobrodošlicu.

autentično kretenoidni

U pozadini »Codova« zvuka s albuma »Dodite na čaj« razabirem dvije osobe: Enesa Bajramovića i Nikolu Borotu Radovana. Bajramović je skladatelj, a njegove afinitete (domašaje ne treba tražiti povećalom: on piše, štono bi se reklo, »lakopamtljive pjesmice«, otprilike u stilu kojim nas je svojedobno znao zabaviti Gilbert O'Sullivan dok je još nosio »gaće na tirake« (hlače s

hoznregerima), cokule i frankenštajnovsku frizuru, a prije negoli su od njega (i Lea Sayera) napravili ljepuškastu plejbojsku facu talijanskog tipa. Bajramovićeve se vještina sastoji u tome da svoje pjesmice programira u brzem ili sporijem, ali stalno i napadno prisutnom »humpa-cumpa« ritmu, pa slušate li album »Dodite na čaj« iz druge sobe (ako je imate), čut ćete samo dum-dum, dum-dum, jen-dva, jen-dva, hop-cup, hop-cup, leva-desna, leva-desna, ravnomjerne udarce bas-bubnja. Da nesreća bude veća, »sarajevski Phil Spector« (ili, za ovu priliku, Mickie Most), tj. Borota, odabrao je upravo »Cod« da dokaže jednu od svojih producentskih teza po kojoj u osnovi svake dobre snimke leži kvalitetno zabilježen bubnjarski udarac.

Kombinacija Bajramović — Borota + tekstopisac Ranko Boban + instrumentacija kojom, uz isturenog dobošara, dominiraju klavirčeki, melotrončeki i slični nevini zvuci, dočim gitare ni od korova, rezultira, dakle, vrhunskim »humpa-cumpa« opusom. Ako je to budućnost jugoslavenske pop-glazbe, onda će ridikulozni splitski barski ansambl »Rio Trio«, koji već godinama svira u hotelu »Park« uz podršku električne »ritam-mašine«, tj. umjetnog bubnja, ubrzo postati uzor bez premca. Jer, nitko ne svira »humpa-cumpa« bolje od

električnog bubnja koji je nepogrešiv, ne traži stan, hranu ni socijalno, a pod »groupie« uvijek mu možete podvaliti kakvu ofucanu pisaću mašinu.

»Dodite na čaj« nudi nam četiri izrazite »humpe-cumpe«, od ukupno osam pjesama. To su naslovna, kao i skladba »Otkrit ću ti tajnu, Đeni, volim te« na A-strani; »Ona samo jednog voli, kažu mi svi« i »Naša ljubav trajala je kratko, jer već sutra si se meni nasmijala slatko« na B-strani. U dvije balade, »humpa-cumpa« se neprimjetno uvlači u igru, da bi tokom refrena pokazala zube (»Sve bih dao da mi kažeš, da još za nas ima nade«, »Ljubav što sam imao, sad sam izgubio svu«). Dodajte ovome i »humpa-cumpa« »Novi štos«, pa će vam, otprilike, biti jasno kamo smjera ta glazba, koju su naši RTV programi dočekali k'o brat izgublenu sestru u hepiendu »Arenine« akcije »Tražimo vaše najmilije«.

»Cod« ima svoj vizualni štos u kombinaciji čaplinovskih kostima i bizarnih faca à la Ron Mael (čudak iz grupe »Sparks«). U nemogućnosti da prisustvujem njihovom skorom koncertu, obratio sam pažnju na nastup grupe u »Nedjeljnom popodnevu« i mogu reći da su svi članovi djelovali autentično kretencoidno.

smoking ispred »levi's«-a

A sada još nekoliko riječi o »Codu« kao čedu »sarajevske pop-škole«. Iako me svaki poznatiji sarajevski pop-glazbenik, s kojim sam razgovarao, uvjeravao da o nekoj »školi« nema ni govora (iskreno govoreći, lako sam se dao razuvjeriti), uvijek kada neka sarajevska grupa načini korak do nacionalne afirmacije javi se pokoji mudrac da ponovno aktualizira pitanje dominacije narečene »škole« na jugoslavenskoj pop-sceni. U ovome trenutku nije mi želja diskutirati o toj umnogome istrošenoj temi, tek bih volio naglasiti, po mome sudu, jedinu vezu između svih poznatih sarajevskih grupa od koje se ni »Cod« apsolutno ne udaljuje. Najuočljivije obilježje sarajevske pop-proizvodnje je njena sklonost komercijalnosti, točnije, koketiranju s festivalskim ukusima. Započeli su, kako je poznato, »Indeksi«, koji se još i dan-danas nalaze na tom tragu. Njihov najnoviji festivalski trijumf na »Šlageru sezone« zabilježen je pjesmom »U jednim plavim očima« autora — čik pogodi! — Enesa Bajramovića! Ne zaboravimo da su »Indeksi« svojedobno imali velik i »Opatijski« hit »Ti si mi bila naj naj« autora — čik pogodi! — Gabora Lenđela, vođe »Teške industrije«. Ta je grupa svojim prvim albumom pokušala demonstrirati beskompromisnije rokersko usmjerenje, ali se već drugim albumom vratila na umjereniji pop-zvuk, najavljen nastupom na prošlogodišnjem festivalu u Splitu.

A Bajramovićeva »Sve bih dao da mi kažeš...« s albuma »Dodite na čaj« u uvodu napadno slični »Naj naj«. Dalje: Bajramović se neko vrijeme sasvim fino snalazio u »Ambasadorima« koji su eminentno festivalski sastav. »Pro Arte« također. Mlada »Rezonansa« sve više. Borota i Neda Ukraden — također! »Cod« je nepogrešiv u nastavljanju te mlačne kvazi-pop festivalske struje kojoj su smokinzi uvijek bili iskrenije važniji od »Levi's«-a i »T-shirta«, koja je pod krinkom pop-zvuka uvijek ubirala glasove na šlagerima, koja se nikada nije željela zamjeriti starijem ukusu i kojoj smo na svaki rokerski mogli pribrojiti dva »humpa-cumpa« poena.

Zato mi (uz izuzetak »Dugmeta« koje se nametnulo sasvim različitim putem) molim vas nemojte više spominjati »nove štošove« iz Sarajeva koji će spasiti jugo-rock! Svima im želim mnogo sreće na budućim festivalima i među publikom »od 7 do 77«, ali u njihovu rokersku dušu postojano ne vjerujem.

● dražen vrdoljak